

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

Güvenlik Bilimleri Dergisi, Mayıs 2025, Cilt:14, Sayı:1, 193-200

doi: 10.28956/gbd.1425094

Gendarmerie and Coast Guard Academy

Institute of Security Sciences

Journal of Security Sciences, May 2025, Volume:14, Issue:1, 193-200

doi: 10.28956/gbd.1425094

Makale Türü ve Başlığı / Article Type and Title

Kitap İncelemesi / Book Review

Chinese Tactics, Headquarters Department of Army, Washington DC, Army Publishing Directorate, 2021, 252, ISBN: 979-8464619715

Çin Taktikleri, Amerika Birleşik Devletleri Kara Kuvvetleri Karargâhı, Washington DC, Kara Kuvvetleri Yayın Müdürlüğü, 2021, 252, ISBN: 979-8464619715

Yazar(lar) / Writer(s)

Özkan KANTEMİR, Dr., Teknoloji Yönetimi, HAVELSAN, Alan Uzmanı,
okantemir@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9009-1732

Bilgilendirme / Acknowledgement:

-Yazarlar aşağıdaki bilgilendirmeleri yapmaktadırlar:

-Makalemizde etik kurulu izni ve/veya yasal/özel izin alınmasını gerektiren bir durum yoktur.

-Bu makalede araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

Bu makale Turnitin tarafından kontrol edilmiştir.

This article was checked by Turnitin.

Makale Geliş Tarihi / First Received : 24.01.2024

Makale Kabul Tarihi / Accepted : 30.05.2025

Atıf Bilgisi / Citation:

Kantemir Ö., (2024). Chinese Tactics, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 14(1), ss 193-200.
doi: 10.28956/gbd.1425094

KİTAP İNCELEMESİ CHINESE TACTICS

Headquarters Department of Army

Washington DC, Army Publishing Directorate, 2021, 252, 979-8464619715

Özkan KANTEMİR

GİRİŞ

2023 yılında Çin gemilerinin Japon karasularını ihlal olaylarının yinelenmesi ve Tayvan krizinin her an Ukrayna-Rusya Savaşı benzeri bir sıcak çatışmaya dönüşmesi ihtimali, akıllara Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in Kasım 2022'de "Çin Ordusunun muharebe kabiliyetini artırması ve savaşa hazırlıklı olması gerektiğini" belirten açıklamasını getirmiştir. Bu ortamda, ABD'nin Çin Ordusunu nasıl gördüğü, Tayvan krizinin gidişatı açısından önem arz etmektedir. Peki, Çin Ordusu hangi tehditlere yönelik, hangi doktrinler etrafında nasıl bir teşkilatla kurulmuştur?

ABD Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı tarafından; Kuzey Kore, Çin, Rusya ve İran'ın silahlı kuvvetlerinin incelendiği bir dizi program içinde 2021 Ağustos ayında yayımlanan Çin Taktikleri (ATP 7-100.3), Çin Silahlı Kuvvetlerinin taktik harekâta nasıl düşündüğünü ve hareket ettiğini anlamak için temel bilgiler vermektedir.

1. TARTIŞMA

1.1. Yöntem

Kitap iki temel bölüm ve altı ekten oluşmaktadır.

Birinci bölümdeki beş alt bölümden ilkinde, Çin'in içinde bulunduğu stratejik ortam, politik/stratejik hedefleri, izlediği strateji, Halk Savaşı kavramı, Çin Ordusunun harekât esasları ve savaşma sistematigi özetlenmiştir. Müteakip bölümlerde sırasıyla Çin Kara Kuvvetlerinin yapısı, müşterek kabiliyetleri, taktik seviyede muharebe ve bilgi harbi anlayışı açıklanmıştır.

İkinci bölümde harekât şekilleri incelenerek; keşif ve emniyet harekâtı, taarruz, savunma, terörle mücadele ve istikrar harekât çeşitlerini nasıl uyguladığı açıklanmıştır.

Kitabın sonunda manevra, ateş destek, hava savunma, kara havacılık, istihkam ve kimyasal savunma, ağ ve muhabere, özel kuvvet kabiliyetleri ve bu kabiliyetlere yönelik jenerik birlik teşkilatlanmaları birer ek olarak sunulmuştur.

1.2. Kapsam

Eser, Çin Silahlı Kuvvetlerinin yapısı, harekât prensipleri, nasıl düşündüğünü ve hareket ettiğini anlamak için temel bir stratejik çerçeve çizerek teşkilatını, fonksiyonel işleyişini ve muharebe gücünü tanıtmaktadır. Eserde özellikle Çin Kara Kuvvetlerine odaklanılarak, muharebe görevlerinin nasıl icra edildiği incelenmiştir.

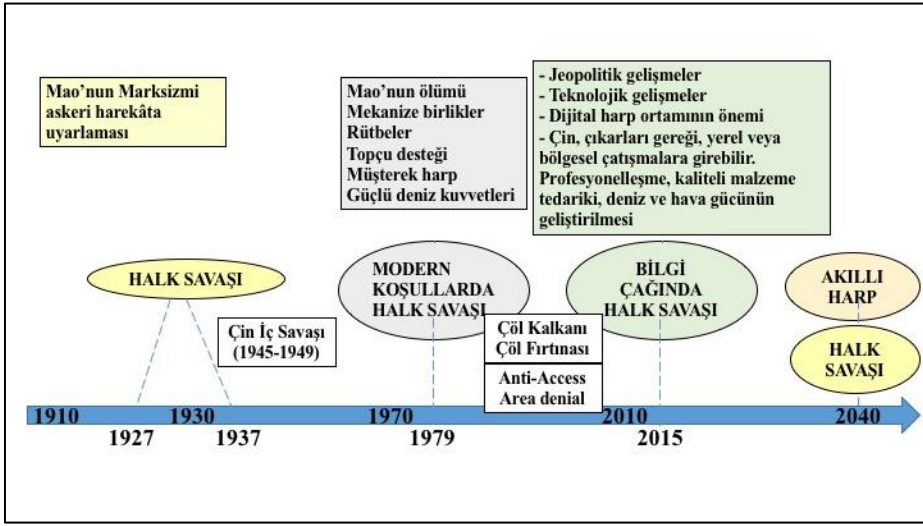
1.3. İçerik

Çin, 2035 yılına kadar Batı Pasifiğe hâkim olmak ve 2045 yılına kadar lider dünya gücü olmak politik hedeflerine ulaşmak maksadıyla, savunma harcamalarını artırmıştır.

İki bin yıllık bir askeri geleneğe sahip olan Çin Ordusunu anlamak için ordu ile Çin Komünist Partisi arasındaki ilişkiyi anlamak önemlidir. Çin ordusu, Çin Komünist Devriminin bekçisi olarak Komünizm ve Maoizm’e derinden bağlıdır. Batılı orduların aksine derin bir biçimde politize olmuştur. Çin Ordusu, Çin Komünist Partisinin silahlı kanadıdır.

Halen Çin Ordusu tamamlayıcı bir reform dönemindedir. Bu reformun temelinde kara kuvvetlerinin diğer kuvvetler lehine küçültülmesi bulunmaktadır. Personel sayısının azaltılması, nicelik yerine niteliğin ön plana çıkması, müşterekliğin artması, sadece kara hedefi değil, diğer etki alanlarının (siber, uzay, hava, deniz) da ön plana çıkması bu değişimin bir parçasıdır. Bu reform, ordunun eğitim, doktrin ve tedarik süreçlerini etkilemiştir.

Sun Tzu ve Mao birlikte modern Çin Ordusunun strateji ve taktiklerini yaratmıştır. Şematik olarak Şekil-1’de gösterilen Mao’nun “Halk Savaşı” kavramı Çin Ordusu için Sun Tzu’nun “Savaş Sanatı” eserinin bir devamıdır.

Şekil-1. Halk Savaşının Evrimi

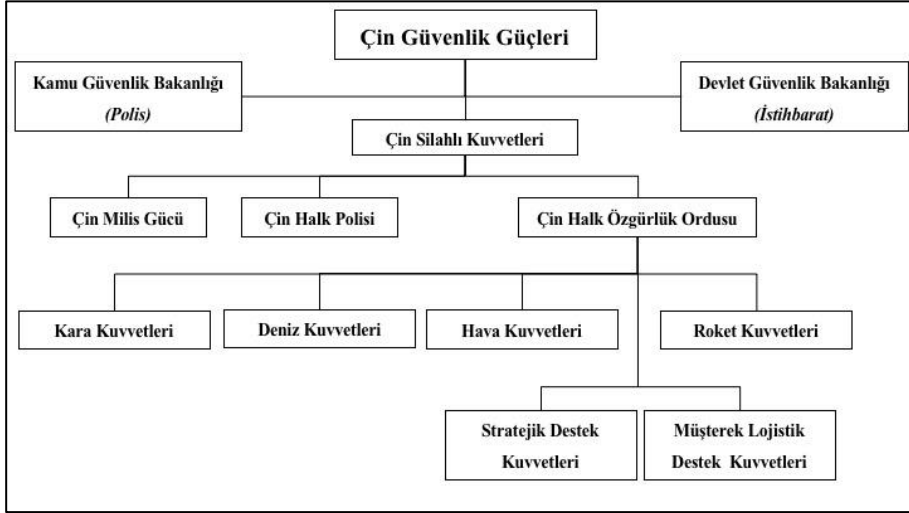
Halk Savaşı kavramı Mao'nun Marksizm'i askeri çatışmaya uyarlaması ile gelişmiş, 1980'lerde "Modern Koşullarda Halk Savaşı" kavramına evrilmiştir. Bu değişimde, rütbelerin yeniden ihdas edilmesi, birliklerin mekanize hale getirilmesi, topçu desteği ile müşterek operasyonlara daha çok önem verilmesi, savaşın sadece Çin toprağında kabul edilmesi anlayışının terk edilerek güçlü bir deniz varlığına sahip olunması anlayışı benimsenmiştir. Halk Savaşı kavramının müteakip versiyonu ise "Bilgi Çağı Koşullarında Halk Savaşı" olmuştur. Muharebe sahasının sayısallaştırılması kavramını etkin şekilde uygulayan Çin Ordusu, siber harbi en iyi uygulayan ülke haline gelmiştir.

Çöl Kalkını ve Çöl Fırtınası Harekâtlarından alınan dersler çerçevesinde Çin, kendi topraklarını korumanın en etkin yolunun potansiyel düşmanlarının kendisine yakın bölgelerde muharebe gücü oluşturmasını engellemek olduğu sonucuna varmıştır. Bu kapsamda potansiyel düşmanların bu alanları kullanmasını engellemeye yönelik kabiliyetler geliştirilmeye başlamıştır. Bu yöntem Çin'in halen Batı Pasifik'te izlediği "anti access/area denial-engelleme/bölge kontrolü" olarak kendisini göstermektedir.

Çin, ekonomik ve politik çıkarlarını desteklemek üzere yerel veya bölgesel çatışmalara girmeyi de göze almış gözükmektedir. Bu yaklaşım, Çin'in denizaşırı harekât ve kuvvet bulundurma kabiliyetlerinin geliştirilmesine, insan gücünde profesyonelleşmeye, kaliteli malzeme tedarikine ve deniz ile hava yeteneklerinin büyük ölçüde geliştirilmesini beraberinde getirmiştir.

Çin'in tarih boyunca uygulayageldiği geleneksel Halk Savaşının yakın gelecekte “Akıllı Harbe” dönüşeceği değerlendirilmektedir. Akıllı harp, gelişmiş iletişim, büyük veri, yapay zekâ, robotik, otonom sistemler gibi ileri teknolojileri içerse de temel taşları Mao'nun Halk Savaşı prensiplerine dayanacaktır.

Çin Ordu Teşkilatı Şekil-2.'de gösterilmiştir.

Şekil-2. Çin Ordu Teşkilatı

Kamu Güvenlik Bakanlığı dünyanın en büyük polis gücüdür. Eyalet hükümetleri tarafından yerel olarak örgütlenir ve yönetilir. Devlet Güvenlik Bakanlığı ise Çin'in esas milli istihbarat örgütüdür. İç/dış istihbarat ve karşı istihbarat yapma yetkisi vardır. Gizli Polis gücü bulunur.

Çin silahlı kuvvetleri bünyesindeki Milis Gücü, Halk Savaşı konseptine göre düşünülmesi gereken bir güçtür. Hali hazırda küçültülen ve modernize edilen bu unsurlar, ordunun ihtiyat kuvvetleri değildir.

Harp zamanında orduyu destekleme görevi bulunan Çin Halk Polisinin, eyalet bazlı, askeri yapıya benzer bir teşkilatı olup helikopterden hafif zırhlı araçlara kadar askeri teçhizat ile donatılmıştır. Bu teşkilatın Türkiye'deki karşılığı Jandarma olabilir.

Çin Güvenlik Güçleri arasındaki en önemli ve etkili güç olan Çin Halk Ordusu, Kara, Deniz, Hava, Roket ve Stratejik Destek Kuvvetleri ile Müşterek Lojistik Destek Gücünden oluşur.

Çin Güvenlik Güçlerinin tamamı Çin Komünist Partisi kontrolündedir. Komünist Partinin silahlı kanadı olan Çin Ordusunun komutası Merkezi Askeri Komitededir. Merkezi Askeri Komitenin Başkanı, aynı zamanda Çin Komünist Partisinin Başkanı olan Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanıdır. Merkezi Askeri Komitenin yapısı değişkendir ve komitelere dayanır.

Çin yaklaşımı batılı tekil anlayıştan farklı şekilde tüm kararların politik hedefler çerçevesinde alınmasına dayanır. Bu açıdan bakıldığında her seviyede komutanın yanında aynı, hatta daha fazla yetki ile bulundurulmuş politik subayların varlığı daha da anlam kazanmaktadır.

Kara Kuvvetleri muvazzaf ve yedek unsurlardan oluşur. Muvazzaf personel sayısı yaklaşık 1 milyon, yedek sayısı ile 500 bindir.

Dünyanın en büyük hava kuvvetlerine sahip olan Çin, son dönemde 4, 4.5 ve 5. nesil uçaklar da üretmeye başlamıştır. Hava Kuvvetleri tugaylar halinde teşkilatlanmıştır. Üsler tugaylara tahsis edilmiştir. Çin Hava Kuvvetlerinin en önemli eksikliği olan bakım ve lojistik destek kabiliyetlerini de hızla kazandıkları değerlendirilmektedir.

2035'e kadar gerçek bir açık deniz gücü olmayı amaçlayan Çin, tonaj olarak dünyanın 2'nci, ana deniz üstü gemi sayısı olarak da 3'üncü büyük donanmasına sahiptir. Deniz Kuvvetleri Kuzey (Sarı Deniz), Doğu (Doğu Çin Denizi), Güney (Güney Çin Denizi) olarak üç komutanlık altında teşkil edilmiştir.

Roket Kuvveti dünyanın en büyük füze gücüdür. Çin, dünyada konvansiyonel füze teknolojisi en gelişmiş ülkedir. Çin'in en çok yatırım yaptığı alan da ateş desteği ve füze sistemleridir.

Stratejik Destek Kuvveti ise uzay, siber, elektronik harp ve istihbarat desteği sağlar. Doğrudan Merkezi Askeri Komite tarafından yönetilir.

Harekât Alanı Komutanlıkları, bölgelerindeki operasyonlarda sorumlu müşterek komutanlıklardır. Bu yapı, ABD'nin Muharip Komutanlık kavramına benzemektedir. Görev alanları Çin toprakları ile sınırlıdır. Komutanları ise emir komuta yetkisini kendileri ile eşit seviyede bulunan politik komiserler ile paylaşırlar. Barış zamanında Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri birlikleri hem kendi kuvvetlerine hem de ilgili Harekât Alanı Komutanlığına bağlıdır.

Tablo-1. Harekât Alanı Komutanlıkları

Önem Derecesi	Harekât Alanı	Karargâhı	Sorumluluğu
1	Doğu	Nanjing	Orta-Doğu Çin, Doğu Çin Denizi, Tayvan, Japonya
2	Güney	Guanghzou	Güney-Orta Çin, Vietnam sınırı, Güney Çin Denizi
3	Batı	Chengdu	Batı Çin, Hindistan ve Rusya sınırları, Tibet ve Sincan.
4	Kuzey	Shenyang	Kuzeydoğu Çin, Moğolistan, Rusya ve Kuzey Kore sınırları.
5	Merkez	Pekin	Kuzey-Orta Çin ve Başkent Pekin, merkezi ihtiyat.

Her ordu grubu bir harekât alanı komutanlığına tahsis edilir. Ordu, kendi başına muharip bir birlik değildir. Muharip birliklerin bulunduğu bir havuzdur. Burada da ikili komuta yapısı (komutan/komiser) vardır. Her ordu yaklaşık 12 tugay büyüklüğünde bir güce emir komuta eder. 2017 yılında yapılan değişikliklerle general sayısı azaltılmış, taktik seviyede kabiliyetler artırılmıştır. Aynı yapılanma ile sayısal olarak azalan ancak nitelik olarak daha iyi bir ordu hedeflenmiş, eğitim ve teknolojiye daha çok önem verilmeyle başlamıştır.

Ordu grupları içinde tümen yoktur. Tugay Birleşik Görev Gücü Çin Halk Kara Kuvvetlerinin temel operasyonel birliğidir. Tabur ve altında ise ilave bir değişikliğe gidilmeden muharebeye girecek şekilde teşkilatlanma esastır.

Çalışmanın eklerinde Kara Kuvvetlerinin yapısını jenerik olarak gösteren teşkilat şemalarına yer verilmiştir. Bu teşkilat şemalarında en çok dikkat çeken husus, tümen teşkilatından tugay teşkilatına geçiş ile hava indirme birliklerinin Hava Kuvvetlerinin yapısında bulunmasıdır.

2. SONUÇ

Çalışmada Çin, ABD'ye neredeyse denk güçte bir rakip olarak tanımlanmaktadır. Çin Silahlı Kuvvetlerinin yapısı çok karmaşıktır. Bu karmaşıklığın Komünist Partinin bekası için özellikle düzenlendiği değerlendirilmektedir. Bu açıdan batılı anlayışın aksine emir komuta birliği yoktur.

Çöl Kalkanı ve Çöl Fırtınası Harekâtlarından alınan dersler çerçevesinde Çin, kendi topraklarını korumanın en etkin yolunun potansiyel düşmanlarının kendisine yakın bölgelerde muharebe gücü oluşturmalarını engellemek olduğu sonucuna varmıştır. Bu kapsamda potansiyel düşmanların bu alanları

kullanmasını engellemeye yönelik kabiliyetler geliştirilmeye başlamıştır. Bu yöntem Çin'in halen Batı Pasifik'te izlediği “anti access/area denial-engelleme/bölge kontrolü” olarak kendisini göstermektedir. Son dönemde yaşanan gelişmelerin daha sağlıklı analiz edilmesi bakımından eserin incelenmesi tavsiye edilebilir.

Çin, ekonomik ve politik çıkarlarını desteklemek üzere yerel veya bölgesel çatışmalara girmeyi de göze almış gözükmektedir. Bu yaklaşım, Çin'in denizaşırı harekât ve kuvvet bulundurma kabiliyetlerinin geliştirilmesine, insan gücünde profesyonelleşmeye, kaliteli malzeme tedarikine ve deniz ile hava yeteneklerinin büyük ölçüde geliştirilmesini beraberinde getirmiştir. Kitapta açıkça bahsedilmese de özellikle Çin Deniz Kuvvetlerinin “Kuşak ve Yol Girişimi”ni desteklemek maksadıyla hızla modernize edildiği anlaşılmaktadır.

Çin'in tarih boyunca uygulayageldiği geleneksel Halk Savaşının yakın gelecekte “Akıllı Harbe” dönüşeceği değerlendirilmektedir. Akıllı harp, gelişmiş iletişim, büyük veri, yapay zekâ, robotik, otonom sistemler gibi ileri teknolojileri içerse de temel taşlarının Mao'nun Halk Savaşı prensiplerine dayanması beklenmelidir.

Eser, ayrıca Çin Kara Kuvvetleri ve bağlı birliklerin teşkilatlarının anlaşılması bakımından sağladığı jenerik birlik yapıları ile faydalıdır.

Çin'in Halk Savaşı anlayışını siyasi, politik ve ekonomik hedefleri ile uyumlu olarak, çağın gereklerine göre dinamik bir anlayışla ve özellikle ateş desteği konusunda sıklet merkezi yaparak geliştirdiği, silahlı kuvvetlerinin vurucu gücünü ve etkisini teknolojik gelişmelerde öncülük yapan bilimsel çalışmalarla artırdığı ve hedeflediği zaman diliminde dünyanın en büyük askeri gücüne sahip olacağı değerlendirilmektedir.